

eiendom og under visse Betingelser, naar de opfylde dem, er Staten rede til at hjælpe dem. Vi se saaledes i England, at selv det konservative Ministerium ingenlunde er bange for at udlane Statsmidler for at tilvejebringe Selveiendom, og man har heller ikke her været ganske ukjendt med den Veie. Jeg kunde altsaa tænke mig, at man netop under Overveieisen for at skaffe saa mange Husmænd som muligt Jord kom til den Afgjørelse, at man kunde stille visse Summer til Ministeriets Raadighed, ligesom der allerede paa en Paragraf i Finantsloven er stillet en vis Sum til Ministeriets Raadighed for at hjælpe uformuende Hedeopdyrkere til billigere Aaan. Jeg kunde ogsaa tænke mig, at man stillede visse Hundrede Tusinder til Raadighed for Ministeriet til Udlaan for de Paagjældende, naar visse Betingelser opfyldes, for at de dermed kunne købe Jord og saaledes blive Selveiere. Jeg skal ikke nærmere gaa ind paa, hvilke disse Betingelser skulde være, men det er jo Noget, der kan overveies i et Udvalg, forsaavidt man mener, at dette Spørgsmaal er værd at tage under Overveieelse. De Penge, som bleve udgivne i dette Niemed, vilde ingenlunde være bortkastede, de vilde være mere sikre end de fleste Statsmidler, som udlaanes, og de vilde baade blive forrentede og afdragne. Det vilde gaa med disse Penge som med dem, der ere udlaanede til uformuende Hedeopdyrkere, hvoraf der jo ikke gaar Noget tabt. Altsaa i Stedet for at tage § 1, vilde jeg mene, at man skulde gaa en anden Veie og ikke forsøge paa at lægge en ny Fæstevang paa Nogen, det vilde vistnok være en Veie, som vilde være temmelig ufremkommelig, men derimod skulde man søge at hjælpe Husmændene til at blive Selveiere, dersom man mener, at der kan gøres Noget i den Retning, og det er ikke umuligt. Altsaa dette vilde jeg foretrække. — Hvad derimod angaar de andre Paragrafer, forekommer det mig ikke, at man kan gaa saa let hen over dem som det tolvte kongevalgte Medlem (Steffensen). Det ærede Medlem mente at det slet ikke var i Veiehusmændenes Interesse, at disse Bestemmelser bleve givne. Den ærede Indenrigsminister gif ikke slet saa vidt; han sagde, at der var ingen Trang dertil, og det støttebe han derpaa, at Veiehusmændene sidde temmelig sikkert, ikke alene paa Godserne, men i det Hele taget, altsaa baade paa

Gaardene og Godserne. Det var den ærede Ministers Argument, og det var ogsaa det, han nærmest anførte i Folkethinget imod, hvad der her er foreslaaet. Ja, det er meget muligt, at det er rigtigt; de Kjendsgjerninger, der ere fremførte, navnlig med Hensyn til Ballø, hvor der har været fremført Klage, synes at vidne om, at der i alt Fald ikke der er nogen Usikkerhed til Stede; men selv om vi indrømme, at baade Bønder, Proprietærer og Herremænd — for at tage alle Klasser med — dels ere saa flinke og humane mod de paagjældende Veiehusmænd, og dels finde det at være i deres egen Interesse, at Veiehusmændene komme til at dø paa det samme Sted, hvor de have arbejdet i mange Aar, forekommer det mig rigtigt ingenlunde at være bevist, at det ikke ligefrem er til Tab at have Veiehusmænd, eller at det ikke var endnu bedre, at de vare Selveiere, eller om det ikke i alt Fald vilde være et væsentligt Fremskridt, om man betraadte den Veie, som her er foreslaaet i §§ 3 og 4. Det forekommer mig da heller ikke, at man fra den anden Side, fra Høres Side i Rigsdagen, i Virkeligheden ubetinget har modsat sig det Princip, der ligger til Grund for §§ 3 og 4, det Princip nemlig, at enhver Veiehusmand, der forbedrer sit Hus og sin Jord, selv skal nyde Frugten af sit Arbejde. Det er dog det Princip, der er anerkjendt baade i Lovene i Slutningen af forrige Aarhundrede for Gaardmændenes Vedkommende og endnu stærkere ved Loven af 19de Februar 1861; det er den samme Grundføtning, som der er gjort gjældende. Ganste vist veed jeg nok, at man vil sige, at det gjælder de Gaarde, der vare Fæstevang undergivne, og det gjør en Forskjel. Ja, det gjør det maaste retslig set, men økonomisk set gjælder den samme Grundføtning for Gaardmænd som for Husmænd, saaledes at disse Sidste ikke have Lykt til at forbedre Hus og Jord i samme Grad, naar de sidde usikkert, som naar de sidde sikkert. Ganste vist siger nu den ærede Minister, at de sidde sikkert, og at Nogen viser dem bort. Han har ladet undersøge Forholdene ved Ballø, hvor det har vist sig, at de Aaastande, der ere komne frem med Hensyn til dette, vare aldeles ugrundede. Dette er imidlertid ikke nok; thi Usikkerhed er ligesuldt tilstede, og man kan ikke fortaente de Mennesker i, at de sige som saa: Ja, vi